

punkt for hele sin Tids geografiske Viden. At Petermanns overordentlige Dygtighed i alle de Sager, som vedrøre Kaarttegning, har øvet en væsentlig Indflydelse paa Tidskriftet og dets Udbredelse, har man kun nødig at nævne; thi mangfoldige af de Kaart, som findes deri, høre til det skjønneste af hvad Kartografien har frembragt. For Resten maa man ikke glemme at sige, at Petermanns Tidskrift efter sit hele Anlæg ikke kan sammenlignes med et sædvanligt Tidskrift, der er indrettet til at „læses“; det er for største Delen en Materialsamling, i hvilken de allerfleste Afhandlinger for at forstaaes kræve en udviklet Kundskab til de enkelte Æmner. Rigdommen paa lagttagelser, som ere nedlagde deri, er imidlertid overordentlig, og derfor vil dette Tidskrift i lange Tider vedligeholde sin Værdi. — Som et Supplement til „Mittheilungen“ kan man opstille Stielers Atlas, der under Petermanns Ledelse har modtaget saa store Forbedringer, at det ikke er overgaaet af noget andet udkommet Atlas. Som et Vidnesbyrd for, hvor skattet det er, kan man nævne, at der af Udgiven for 1871—75 er blevet afsat ikke færre end 11,000 Exemplarer, og det uagtet hvert Exemplar i Boghandelen koster imellem 50 og 60 Kroner, — altsaa i alt 600,000 Kroner for et eneste Oplag af et Kaartværk.

Det følger af sig selv, at Petermann paa mangfoldige Maader har faaet Anerkjendelse for sin omfattende og storartede Virksomhed. Den største Pris satte han selv paa, at det geografiske Selskab i London tildelte ham sin store Guldmedaille, en Ære, der ellers kun bliver rejsende og Opdagere til Del.

Petermann havde mange forskellige Egenskaber, der gjorde ham det muligt, at skaffe sig en saa fremragende Plads, som han indtog. „Han havde,“ siger *Behm*, „et tærkt Legeme, der let taalte alle Strabadser, Ophidselser

og Anstrængelser, en Viljekraft, der ikke lod sig hæmmes af Skranker, en beundringsværdig Udholdenhed og en sjælden Bevægelighed, en til Vane bleven Jærnfid, en stor Færdighed i at bruge Mennesker og Ting, særlig ogsaa Dagspressen og den offentlige Mening til sine Formaaes Fremme, Skarpsindighed til altid at finde paa nye Midler og Veje, naar de gamle ikke førte til Maalet, en aldrig hvilende Ærgjerrighed.“

Des værre — han havde ogsaa sine Skyggesider. Dersom han havde været mindre hensynsløs i sin Opførelse og i sine Meninger, vilde han have vundet større Sympathi og Understøttelse hos sine Standsfæller og Medarbejdere. Og hertil kom en Mangel ved hans personlige Forhold. Han var to Gange gift, første Gang med en engelsk Dame, fra hvem han dog skiltes efter 19 Aars Ægteskab, og anden Gang med en Landsmandinde. Han følte sig tit meget uheldig i sit private Liv, og han talte adskillige Gange om, at han rimeligvis vilde ende sin Tilværelse paa lignende Maade som hans Fader, Broder og to Fætttere, der havde taget sig selv af Dage. Den 25de September fandt man ham dræbt i hans Værelse, og at det var en længe overlagt Gjerning, kunde man se deraf, at han endnu som Lig i Haanden holdt et Brev, dateret den 6te September, hvori han havde nedskrevet sine sidste Bestemmelser o. s. v. — Han blev saaledes kun 56 Aar gammel.

Det følger af sig selv, at ligesom Petermanns Virksomhed allerede har baaret, saaledes vil den ogsaa fremdeles bære rige Frugter paa mangfoldige Steder og for lange Tider. Det glæder os at kunne tilføje, at hans Tidskrift vil blive fortsat under Ledelse af to af hans dygtigste Medarbejdere, nemlig den lærde Geograf Dr. *E. Behm* og den udmærkede Kartograf *Hassenstein*.

Fra det indre af Avstrallandet,

et Brev til Redaktøren af „Geografisk Tidskrift“, af *V. Fourier*.

De véd, at jeg forrige Aar rejste til Avstralien, og at det var min Agt at gjøre forskellige Ture ind i dette Land, der jo har faaet Navn af et Kontinent. Jeg har ikke glemt mit Løfte at skrive noget til det af Dem redigerede Tidskrift, og her har De mig. Skulde De finde, at mine Meddelelser ikke helt svare til Deres Forventninger, beder jeg Dem at søge Grunden, ikke i Mangel

paa god Vilje, men i den forfærdelige avstralske Tørhed som sløver Legeme og Sjæl, ja! som endog kan bringe en Franskmand til at glemme, at han ejer Tankens Gave. I det mindste forekommer det mig, at alle de Meddelelser, jeg har læst fra avstralske rejsende, saa som af en Stuart, Howitt, Mc. Kinlay, Gosse, Giles o. s. v., udmærke sig ved en Tørhed, som jo ellers ikke plejer at

være en Rejses Følger. Man kunde næsten fristes til at tro, at disse Forfattere have gjort sig Umage for, at deres Fremstillinger ret kunne svare til det øde, tørre og trættende Land, som de have draget igjennem.

Skjønt de store Overraskelsers Tid, da Stuart, Burke, Warburton, Giles og andre rejste igjennem Avstrallandet, og skjønt de dramatiske Scener, da disse Pionerer færdedes i hidtil ukjendte Egne, nu ere forbi, er der dog endnu meget at udgranske, og „de hvide Pletter“ paa Kaartet over Avstrallandet ere ikke faa. Dersom den rejsende ikke har forberedt sig omhyggelig, kan der nok af og til forefalde strænge Ture; men ingen Expedition vil dog let faa en saa sørgelig Skjæbne som Burkes, der vil være kjendt for Deres Læsere*).

Jeg vil altsaa efter bedste Evne søge, at skildre Naturen og Forholdene i denne Himmelegn for Dem, kjære Ven! og for Resten maa jeg bede Dem undskylde, dersom De savner noget i Billedet. De maa jo huske paa, at jeg er avstralsk rejsende, og at jeg har saa meget at sysle med.

Som De véd, gaar der nu saa temmelig midt igjennem Avstrallandet en Telegraflinje fra Adelaide til Port Darwin (Palmerston) paa Nordkysten. Jeg har gjort den til Udgangspunkt for mine naturvidenskabelige Undersøgelser,

*) I „Dansk Maanedsskrift“ for 1861 (Side 363) og for 1862 (Side 331) har undertegnede givet en „Udsigt over de nyeste Rejser i Avstrallandet“ og udførlig fortalt om J. Mc. Dougall Stuarts og Burkes Undersøgelser.

De vigtigste senere Rejser i Avstrallandet ere udførte af John Forrest, som 1869 rejste op langs King George's Sund, af Oberst Egerton Warburton, som fra den store avstralske Bugt forgjæves søgte at gennemrejse Avstrallandet, og af Ernst Giles, som 1872 opdagede den mangearmede og saltholdige Amadeus-Sø midt inde i Landet. I Aaret 1873 drog Videnskabsmanden Gosse og omtrent samtidig Oberst Warburton imod Vest for at naa ud til Fastlandets Vestkyst, men de maatte begge vende tilbage. En ny Rejse af Giles var ogsaa uden Held og ligesaa den Rejse, som med samme Maal foretoges af John Ross 1874. Derimod var i dette Aar Forrest saa heldig, efter at have rejst op langs Murchisonfloden, at naa til det vestligste Punkt, hvortil Giles var kommen paa sin anden Rejse, og endelig lykkedes det Giles selv 1875 paa sin navnkundige Rejse fra Beltana, Vest for Torrens-Søen, at trænge igjennem Ørkenen og at drage ind i Perth, Hovedstaden i Vest-Australien. Lige efter denne Rejse drog Giles atter ud og rejste igjennem Landet og tilbage igjen paa et Strøg, som ligger imellem den Vej, han var kommen, og den, som Forrest tilbagelagde. Den gamle Sætning stadfæster sig ogsaa her, at Pionererne altid have et langt haardere Arbejde end de, som følge efter dem.

Red.

fordi jeg derved altid er sikker paa at finde paalideligt Tilhold i de langs den værende Stationer. I saa Henseende følger jeg kun det Exempel, som tidligere rejsende have givet. Baade Warburton og Gosse have paa deres Togter imod Vest støttet sig til Telegraflinjen, og man vil endnu længe blive nødt til at gjøre ligesaa*).

Saa snart jeg i Adelaide havde skaffet mig det vigtigste af, hvad der var nødvendigt til min Udrustning, drog jeg til Port Augusta ved Nordenden af Spencerbugten, hvor jeg var saa heldig at faa to ypperlige Kameleer og sex Heste, samt tre flinke Folk. Og derpaa tiltraadte jeg Rejsen imod Nord. Jeg brugte over en Maaned for at komme til Stationen Lady Charlotte Waters, der ligger under 26° s. Br. og er kjendt som det Punkt, hvortil Gosse kom, da han 1873 maatte vende tilbage fra sin Rejse ind i Fastlandet. Jeg har valgt denne Plads til min Hovedstation, fordi den tilbyder flere Fordele, og fordi den ligger meget heldig med Hensyn til mine naturvidenskabelige Indsamlinger.

Det er en Selvfølge, at jeg har gjort adskillige interessante Iagttagelser paa Vejen herop i det indre af Landet, og at denne Rejse allerede var en god Forskole for, hvad jeg skulde opleve og gjenmemgaa her. Jeg har været ved Torrens- og Eyre-Søen, jeg har vænnet mig til den mærkelige avstralske Plantevæxt, og jeg har faaet at vide, at man i dette Land maa være forberedt paa meget, som staar i den fuldstændigste Modsætning til, hvad man er vant til i Evropa. Meget kan være bagvendt hjemme, men her kan man vente sig de løjerligste Ting og dog blive nødt til at undres. Nordenvinden er varm, Søndenvinden er kold, Lilier og Brægner ere Træer, Saltsumpe og Laguner ligge midt inde i Fastlandet, Skovene mangle Skygge, Kvinderne ere Mændenes Slaver o. s. v.

Lad mig begynde med at beskrive Dem den Stationsbygning, i hvilken jeg for Tiden hviler ud. Den dannes af en simpel, firkantet Stenbygning med Jærntag og Jærngitre i Vinduerne, og den er omgivet af en stærk Mur med en forsvarlig Jærnlaage. Den er altsaa en Slags Fængselsbygning, men er dog just ikke bygget saaledes for at holde dens Beboere indestængte; den skal tværtimod værne dem imod Overfald ude fra. Man kunde jo spørge, til hvad Nytte saadanne Stationer ere midt inde

*) Den store avstralske Fastlandstelegraf blev paabegyndt 1870 og fuldført i Avgust 1872 (Ocean Highways, Januar 1873, S. 310). Det storartede Værk igjennem det mennesketomme Land blev fuldført under mange Vanskeligheder, og omtrent langs den Vej, Stuart havde fulgt. Hele Telegraflinjen er omtr. 450 danske Mile lang og har i alt 14 Mellemstationer, hvor Opsynet bor.

Red.

i Avstrallandet, hvor der næsten ikke findes Mennesker, og hvor der altsaa ikke er nogen Korrespondance pr. Telegraf. Disse Bygninger, der findes langs hele Telegraflinjen, ere imidlertid højt nyttige; de ere vel ikke til, for at hidlokke Folk, der ville telegrafere, men de ere nødvendige for at vange over den vigtige Traad, der forbinder den hele Verdensdel med dens „Moderland“. En saadan Station har i Almindelighed 5—6 Mand, for det meste Evropæere, og de have ikke andet at gjøre end at passe paa Telegraftraaden. De indfødte have nemlig stor Lyst til denne Traad, og de stjæle tit Stykker af den, fordi den synes dem udmærket brugelig til Pilespidser, og da Isolatorerne, som ere af Porcellen, afgive et udmærket Æmne til dermed at skærpe Pilespidserne, saa slaa de dem hvert Øjeblik itu. For at undgaa disse Bryderier, var det virkelig langt bedre gratis at uddele baade Pilespidser og File til Avstralnegrene. Opholdet i en avstralsk Stationsbygning paa denne Linje er naturligvis meget kedsommeligt, og Beboerne kunne paa de mest udsatte Stationer kun fjerne sig meget lidt der fra, da de aldrig ere sikre for Overfald. En Gang imellem gaar man ud for at skyde et Pungdyr eller nogle af de smukke Duer med broncefarvede Vinger (Phaps chalcoptera), der findes over hele Avstrallandet; men i Almindelighed bliver man hjemme og sysler lidt med Havedyrkning uden for Stationen. Avstrallandet er nemlig i alle Egne fattigt paa Frugt og spiselige Planter, medens flere af vore europæiske Haveplanter trives meget godt. Af avstralske Frugter fortjene egentlig kun de røde, halvanden Tomme lange Frugter af Qvandong-Træet (*Santalum Pressianum*) og den avstralske Orange (*Capparis*) at nævnes.

Fra Stationen ser man ud over det i Avstrallandet saa udbredte *Acacia-Krat* eller *Mulga-Scrub* og til nogle Højder, som ere dækkede med *Eucalyptus-Krat*. Disse Kratskove dække mange Flademile, og de have været og ere meget brydsomme for alle Undersøgere af Landet; thi man kan drage Uger, ja Maaneder igjennem dem, uden at kunne se længere omkring sig end halvtresindstyve Fod. Mange rejsende have tilsat Livet i dem. Uden for Stationen staa nogle Exemplarer af det avstralske Sandeltræ (*Santalum obtusifolium*), der er saa tykt og højt som et jævnt Æbletræ. Dets vellugtende Ved er stærkt søgt til Røgelse og til udskaarne Sager i Kina, hvor det bruges meget ved religiøse Højtideligheder. Da Kejseren af Kina for nogle Aar siden døde, tiltog Udførselen af Sandeltræ meget, og 1874 steg Udførselens Værdi endog til over 70,000 Pd. Sterling. Jeg maa heller ikke glemme at nævne de kæmpestore *Eucalyptustræer*, som kunne være 400 Fod høje, og lige saa lidt bør jeg forbigaa det mærkelige Græstræ (*Xanthorrhoea arborea*), som

almindelig kaldes den sorte Dreng (blackboy); fordi det i Frastand ligner en af de indfødte.

De avstralske Kratskove og Græssletter ere meget trættende for den rejsende og for Naturgranskeren, men heldigvis afløses de, hvor Flodløbene og Jordbunden tillade det, af en Plantevæxt af et helt andet Præg. Hvor Overfladen højner sig en lille Smule, voxer *Eucalypter* med rød Bark, Nybyggernes *Yellowjackets*; paa de stenede Højder findes Blodtræet (*Eucalyptus corymbosa*), og hist og her skinner os i Møde den hvide Bark af *Bæcken* utilis, hvis friske Løv har en citronlignende Lugt, naar det gnides imellem Fingrene. Paa Sletterne langs Flodlejerne slutte de mørke *Gidjas-Træer* med de tætbladede Kroner sig sammen i smaa Grupper, der ved deres dybe Skygge indbyde til Hvile i disse ellers skyggeløse Egne, og som ere behagelige at dvæle i, uagtet de have en ubehagelig Lugt. Knudrede *Eucalypter* voxer over Vandløbene og tit endog helt nede i deres Leje, i det Rødderne søge til Vandet. Allerede i det fjerne opdages de over de træløse Sletter, og de tale et Sprog, som den rejsende hurtig lærer. De fortælle nemlig, at Vand, om ogsaa kun til visse Tider, findes ved Foden af dem. Ser man Stammen klædt med brun, ujævn Bark, og er der kun hvid Bark paa de unge Grene, da véd man, at Vandet kun af og til kan findes ved dem, medens en hel hvid Stamme røber, at der ved dens Fod er en naturlig Vandbeholdning, som sjælden svigter. Og er endelig Flodbredden prydet med vældige, høje Stammer, som først grene sig langt oppe fra Jorden, og ses overalt de hvide Stammer, da er man ved et af hine lange og dybe Bækken, der ligne Søer og som modstaa endog den længst varende Tørke. Paa saadanne Steder danner den tyndstammede *Acacia pycnantha* smaa Kratskove, i hvilke man ogsaa kan finde det avstralske Orangetræ. Paa de aabne Sletter rejser sig det saakaldte *Kængurugræs* (*Anthisteria australis*) op i vældig Kraft og danner ligesom smaa afsluttede Grupper. Paa lavere liggende Steder voxer *Narduplanten* (*Massilea hirsuta*), og paa de røde Sandhøje gror *Nitraria Billiarderii* med en af de indfødte yndet Frugt. Paa den sorte, til visse Tider oversvømmede Jordbund sér man derimod næsten kun en *Polygonum*, samt hist og her en enlig *Eucalyptus* eller *Rankeplanten* *Muckia micrantha* eller *Tuer* af *Siv* (*Juncus maritimus*).

Af Pattedyr er her ikke mange. Man ser en enkelt *Kængurumus*, en enlig *Grib* eller en *Kakadue* (*Plectolophus Leadbeateri* eller *P. Roseicapillus*). Tilfældig kan man støde paa en *Flok Emuer*, eller ogsaa hører man kun deres drønende Skrig fra Krattet. Hist og her høres *Fløjtefuglen* (*Gymnorhina leucinata*) eller de skingrende Skrig fra *Flokke* af den bekjendte lille *Poppegoje* (*Melo-*

psittacus undulatus), som vi i Evropa kalde Selskabsfuglen.

Jeg skal dog ikke længer trætte hverken Dem eller Deres Læsere med at opregne flere Former. Derimod vil det mulig interessere Dem at modtage nogle Meddelelser om *Avstralfolket*. Man har virkelig bagtalt og misforstaaet dette Folk altfor meget, i det man har fremstillet det som det lavest staaende af alle. Det skal maaske være en Undskyldning for den Hurtighed, hvormed det forsvinder for den fremtrængende Kultur? Mangen avstralsk Stamme er nemlig allerede uddøet, og om et hundrede Aar vil en Avstralneger sikkert, om han findes, være en Mærkværdighed fra en svunden Tid. Det gaar her ligesom andre Steder; efterhaanden som den hvide Mand trænger frem for at opsøge ny Græsgange til sit Kvæg, skubber han den indfødte tilbage, bort fra hans Hjem og Jagtomraade. Ændrede Livsforhold, Brændevin, Tobak og — Bøssen ville rydde dygtig op imellem dem. Man har paastaaet, at Avstralnegeren er Menneskeæder; men jeg tror det ikke. Jeg har heller ikke fundet det mindste Spor til Kanibalisme hos de indfødte, og jeg véd, at de med Afsky have hørt paa Spørgsmaal om den Sag. Beboerne af Avstrallandets indre Egne ere mindre, spinklere og mere snavsede end Stammerne ved Kysten; men jeg har aldrig kunnet finde Tegn til Menneskeæderi hos dem. De ere ikke engang grusomme, men ligesom alle uciviliserede Racer ere de meget upaalidelige. De have kun faa religiøse Forestillinger, men tro dog paa en udødelig Sjæl og en Sjælevandring. En deporteret, som flygtede, og som levede i to og tredive Aar imellem dem, fortalte, at de holdt ham for en afdød Høvdings Aand, fordi han traadte frem iblandt dem med den dødes Spyd o. s. v., som han, vel at mærke, havde taget fra hans Grav. At de staa tilbage i mangel Retning, er sikkert nok; de kunne saaledes ikke tælle til mere end tre; fire kalde de „to og to“, fem kalde de „to og to og én“, sex, syv og otte kalde de „mange“. Deres vigtigste Vaaben ere to Slags Spyd, ét langt og tungt og ét meget let; det første bruges i Krig, det sidste ved Jagt. Krigsspydet er forsynet med flere skarpe Stenstykker, som ere fæstede til det med Sener. Begge Spydene udslynges ved Hjælp af den saakaldte Vommera, et let, fladt Træestykke, i hvis ene Ende der sidder et tilbagebøjet Stykke Ben, hvori Spydenden passer. Vommeraen virker ligesom et tredje Armled og meddeler Spydet saa stor Sikkerhed og Kraft, at Avstralnegeren i en Afstand af 200 Fod rammer og dræber med det. Jeg har mangen Gang undret mig over den Sikkerhed, hvormed disse Folk paa saa lang Afstand kunne ramme deres Bytte; naar jeg ser dem kaste deres Spyd, kommer jeg altid til at tænke paa

Turen til Saint Germain under den geografiske Kongres 1875 i Paris, hvor vi saa franske Underofficerer kaste med Efterligninger af romerske Spyd, udslynge Stenkugler ved Balister o. s. v. Mine Landsmænd gjorde det godt, men Avstralnegrene gjøre det langt bedre. Til Kamp bruger Avstralnegeren ogsaa en Slags Kølle, Vaddyen, en tyk Stok med en stor Knop paa Enden. Desuden bruges et Træskjold, der er tre Fod langt, men kun ni Tommer bredt, og som bag paa har et Tværstykke, hvormed det holdes fast paa Armen. Den navnkundige Bumerang omtales i Almindelighed som en Slyngekive med den mærkelige Egenskab, at den vender tilbage til det Sted, hvorfra den kastes; men dette er ikke rigtigt. Den er kun meget ubestemt i sine Bevægelser og kan følge meget uens Bane. Den er nemlig dannet af et Stykke afrundet, tyndt Træ, der bøjer og bugter sig, naar det kastes, saa at man ikke engang er sikker paa at undgaa det ved at gemme sig bag et Træ.

Avstralnegeren lever i Reglen i Polygami, og da Kjønnene omtrent ere lige talrige, gaar det her, ligesom i saa mange andre Lande, at der opstaar Strid om Kvindene. Nogle Stammer tattovere Ansigterne, nogle bære Huller i Næsen, hvorigjennem de putte et Stykke af en eller anden Knokkel, nogle gjenembore Ørerne, og andre slaa en af Fortænderne ud. Haaret bæres forskjelligt hos de enkelte Stammer, men indgives altid stærkt med Fedt. Nogle have det i Chignon, andre i Lokker ned ad Ryggen, og atter andre knytte det sammen eller bære det i en Pisk; Lubraens eller Hustruens Haar afskæres altid af hendes Herre. Om Vinteren dække Avstralnegrene en Del af Kroppen med Skind, men om Sommeren gaa de helt nøgne. En Avstralneger og hans Lubra drage aldrig omkring uden at føre Ild med sig, de vide nemlig ikke at frembringe Ild uden med stor Møje. Det er Kvindens Pligt at passe paa Ilden, og hun bærer tillige Mandens Spyd, Bumeranger og andre Sager. Hun maa ogsaa skaffe Vand til Lejren, og hun henter det i et overordentlig simpelt Kar, nemlig et som en Baad sammenbøjet Stykke Bark. Lejren opslaas nemlig ikke gjerne nær ved Vandstederne, men i nogen Frastand for ikke at skræmme Vildtet bort, der kommer til de kun fjærrt fra hverandre liggende Vandsamlinger. Avstralnegeren er i det hele ikke videre ridderlig imod sin Lubra; hun faar ikke engang saa god Behandling som hans Hund. Hendes Plads er bag ved ham, medens han spiser, og naar noget af hans Maaltid ikke smager ham eller voldet ham for meget Bryderi, kaster han det over Skulderen hen til hende, dersom da ikke Hunden faar det.

De indfødte holde særdeles meget af at danse, og ved hver Nymaane er der stort Dansegilde. Forinden

overmales Kroppen med hvid Farve saaledes med Streger, der gaa langs Ribben, Rygrad og alle de vigtigste Knokler, at Danseren ligner et Skelet. Jeg kan ikke sige Dem, hvor det er modbydeligt at se disse Skeletter fare frem og tilbage! Til Dansen slaa Kvinderne Takt paa en Slags Tromme eller paa et Stykke tørret Skind, som er udspændt over Knæerne. Avstralnegrene ere fortrinlige Mimikere og efterabe under Dansen Kænguruens Hoppen, Emuens Bevægelser eller deres Venner og Fjender.

Men det er nok paa Tiden, at jeg fortæller Dem lidt om, hvad en Rejse i Avstrallandet vil sige. Jeg indbyder Dem derfor til at følge mig paa *min længste Udflugt* fra Telegraflinjen.

Jeg havde i September forladt Stationen Lady Charlotte Waters og var med Proviant for en Maaned dragen imod Vest, i det jeg dels fulgte de smaa Flodløbs udtørrede Lejer, som dog hist og her gav tilstrækkeligt Vand til os og vore Dyr, dels drog igjennem Scrubs, over Græssletter og over Sandhøje, der vare dækkede af det uhyggelige Pindsvinegræs eller, som det her hedder, Spinifex (*Triodia irritans*), der er en Rædsel for alle rejsende i Avstrallandet. Det voxer i Tuer, næsten fire til fem Fod i Omfang og tre Fod høje, og det er saa spidst og skarpt som de fineste Naale. Det saarer Vandrerens og de med ham følgende Dyr, og mere end én Gang har det væsentlig bidraget til, at en Expedition har maattet opgive sit Forehavende og vende om. Pindsvinegræsset var saaledes vistnok Grunden til, at Gosses Rejse 1873 imellem den 22de og 27de^o s. Br. ikke naaede længere imod Vest, end den gjorde. Jeg har for min Del haft den ubehageligste Erfaring med Pindsvinegræsset, i det jeg en Dag faldt ned fra min Kamel og uheldigvis midt i nogle Spinifex-Tuer saaledes, at jeg kom til at sidde paa dem; i flere Dage efter var det meget pinligt for mig at gaa, om at ride kunde der ikke være Tale, og jeg kunde ikke engang sidde ned, medens jeg spiste, saa gennemstukket var jeg af de skarpe Pigge. Skjønt de indfødte ved jævnlig at saares af Pindsvinegræsset efterhaanden faa en haard, hornlignende Hud, undgaa de dog Spinifexegnene saa meget som mulig. Kunde dette Græs endda tjene til Føde for Hestene og Kamelerne, duede det dog til noget; men disse Dyr vrage det, og det indeholder heller ikke synderlig Næring.

Efter at have rejst omtrent 50 Mil naaede jeg den saakaldte Musgrave Range, som jeg overskred i Nærheden af Mount Morris, der er omtrent 4,000 Fod højt, og som først blev opdaget af Gosse. Jeg havde nu overskredet Gosse's, Forrest's og Giles's Vej og styrede lige imod Syd. Jeg havde nemlig sparet en Del Proviant og havde Vand nok i Bjærgenes Vældsteder, saa at jeg turde vove mig

paa en Tur ind i den avstralske Ørken. Var jeg heldig, kunde jeg maaske endog naa ned til det nordligste Punkt, hvortil Giles's Ledsagere Tietkens og Young naaede i August 1875, og jeg vilde da have kunnet sammenknytte to Opdagelsesveje, der mere end andre have vakt Nutidens Opmærksomhed. Desuden er der jo noget tillokkende ved at gaa paa Opdagelser. Det blev imidlertid en stræng Tur, denne Rejse, med den stærke Sol skinnende fra en aldeles skyfri Himmel og under Varmen fra Ørkenens hede Sand. Den store avstralske Ørken, der er omtrent fire Gange saa stor som Kalahari i Sydafrika, laa snart i sin frygtelig Vælde omkring os. Termometret viste 46° C., og Jorden var saa hed, at selv de indfødte ikke kunde udholde at træde paa den med blottede Fødder. Uheldigvis faldt der intet Reguskyl, saa at den forfærdelige Varme ikke formindskedes, og naar vi endelig stødte paa et Vandsted, var det enten tørt eller indeholdt kun en lille Smule Vand. Vandet aftog til sidst mere og mere, og jeg maatte derfor vende om efter lidt over en Uges Rejse, der i lige Linje ikke havde ført mig længere end omtrent 30 Mil ind i Ørkenen. Jeg turde ikke udsætte Expeditionen for Farerne ved at trænge for langt frem; thi jeg maatte nødvendig frelse de Indsamlinger, jeg havde gjort. Hertil kom ogsaa Faren for at blive overfalden af de indfødte. Overalt fandt vi deres Spor, men vi saa dog ikke en eneste af dem, saa længe det var Dag. Først naar Mørket faldt paa, kunde vi se deres Baal lyse fjærnt i Synskredsen. En Nat i Ørkenens dybeste Ensomhed gjør et underligt Indtryk paa Sjælen. Som en stor Skive af glødende Metal synker Dagens Hersker ned bag Synskredsen, og den er næppe forsvunden, før Mørket kommer. Mangelen af Skybanker under disse Breddegrader er Skyld i, at Tasmørket her er saa farveløst, og de evropæiske Afteners Ynde gaar derved tabt; der høres heller ingen fjærne Brøl af det hjemvendende Kvæg, intet Skrig af nogen Fugl eller andre Lyde, som ere særegne for vore Aftener. Alt er stille ligesom i Graven. Kun Stjærnerne glimre over os, men med en Glans, som er os ukjendt, og Varmen, som udstrømmer fra Sandet, gjør Natten næsten lige saa hed, som Dagen var. Naar vore Kameler og Heste have gnavet de sidste Mundfulde af Ørken-Vikken (*Clanthus Dampieri*) i sig, lægge vi os stille hen ved vort lille Baal for at hvile ud, og vi søge at se ud i Mørket omkring os, indtil vi sove ind, og glemme saa vel Spinifex-Græsset som de fattige Vandhuller. Men det er ikke altid, at vi faa Lov til at sove længe i Ro; thi undertiden overfaldes vi af Myrer, som umuliggjøre al Søvn, og vi gaa da den trættende Dagvandring i Møde uden at have fundet den mindste Vederkvælgelse, medens vi maaske med de første Solstraaler skulle

plages af en Hær af utaalelige Fluer, som trodse Slør og alle andre Forsigtighedsregler. Under saadanne Omstændigheder er det meget vanskeligt at faa udrettet, hvad man ellers kunde, og det gaar kun langsomt frem ad.

Da Ørkenen med sin trættende Ensformighed heller ikke gav noget synderligt videnskabeligt Udbytte, vendte jeg om og drog atter op imod Musgrave Range. Hvorhen vi end rettede vort Blik i Ørkenen, saa vi kun Sandhøje eller en bølgeformet Overflade, dækket af Spinifex, og først da vi atter naaede Højlandet, blev Rejsen forholdsvis lettere. Den længste Tur, vi gjorde uden at finde Vand, varede i tre Dage, den tilbagelagde Strækning var henved en Snes Mil, og vi maatte undres over, at de indfødte vilde opholde sig i saadanne Egne, med mindre de lejrede sig i en eller anden Dal med Eucalyptuskrat, hvor der var en Smule Vand, der langt fra var tilstrækkeligt for os. Men de indfødte trænge rigtignok kun overmaade lidt til Vand; de drikke lidt, koge ikke og vaske heller ikke. Ja! de have endog Drikke nok ved at suge den udflydende Saft af opgravede Eucalyptusrødder, der brydes i fodlange Stykker. Det blev ogsaa knapt med Føde, inden vi naaede de bedre, mere vandrige Egne, og da vi kom til den af Giles opdagede Ferdinand Creek, som udspringer i Musgrave Range, havde vi den Skuffelse at finde den udtørret. Dette var en styg Overraskelse, og det vilde have set ilde ud for os, dersom vi ikke havde haft Talegallahønsenes Æg at hjælpe os med. Vi maatte ligesom saa mange tidligere rejsende i Avstrallandet være glade ved dem. En Rede, som er fuldstændig, indeholder omtrent 7—8 Æg, og hvert af dem er saa stort som et Gaasæg. Skallen er saa tynd, at man ikke godt kan koge to Æg i samme Gryde, da de vilde knuses imod hinanden. Derfor pakker man hvert af dem ind i en Klud, eller ogsaa koger man dem ved at stille dem paa Enden i Sandet omkring Lejrilden.

Det var i rette Tid, jeg havde bestemt mig til at vende om imod det bedre Land imellem Marryatfloden og Telegraflinjen; thi nu begyndte ogsaa vore Øjne at angribes, og om Morgenen maatte vi undertiden bruge en

halv Time, alene for at rense og aabne dem. Vi vare ogsaa ellers i en temmelig jammerlig Tilstand, og vore Klæder vare alt andet end kjønne at se til.

Det er nu en Kjendsgjerning, at den store avstralske Centralørken, som vi havde vovet os ind i, paa alle Sider omgives af ret frugtbart Land, der godt egner sig til Kvæg- og Faareavl. Men medens den nordre Del af Ørkenen, hvorigjennem vi drog, næsten er uden Plantevæxt og mest udgjøres af skallede Sandhøje, er der i den sydlige Del et bølgeformet Land med Spinifex og Scrub, stundum afbrudt med en Gruppe af Eucalyptustrær. Som et hele set, er imidlertid Ørkenen meget trøstesløs paa Grund af dens Vandmangel og de jævnlige Ørkenbrande, som hærje Plantevæxten, blotte Sandet og sætte hede Brandtaager langt ind over de beboede Egne.

Man skulde ikke tro det; men der findes virkelig Folk i Avstrallandet, som mene, at Ørkenen eller i hvert Fald en Del af den en Gang vil blive taget i Brug, og de fremhæve, maaske med Rette, at man ikke maa dømme alene efter ilfærdige rejsendes Meddelelser, der have gennemfaret Landet under stadig Frygt for at miste Livet. De talrige udtørrede Vandsteder, som de indfødte holde sig til, vise ogsaa, at Regn til visse Tider af Aaret falder rigelig nok. Noget sikkert kan man dog ikke vide endnu, men det kan jo være, at man ved at vælge den rette Tid vil kunne opnaa en nøjere Kundskab dertil, end man nu har. Der synes imidlertid at være kommen en Standsning i Undersøgelserne, efter at man nu i grove Træk har lært det indre at kjende. Forbavsende er det at tænke sig, hvilke overordentlige Fremskridt den geografiske Videnskab har gjort i den sidste Menneskealder. For en 30 Aar siden var det indre af Avstrallandet, der har et Fladeindhold af 140,000 □ Mile eller lidt mindre end Evropa, saa godt som aldeles ukjendt, og nu er man dog kommen saa vidt, at man har rejst det igjennem i flere Retninger, og at man har faaet en Forestilling om dets Naturforhold i det hele. Sandelig! ogsaa *vor Tid* fortjener Navnet *de geografiske Opdagelsers Tidsalder*.

Den russisk-tyrkiske Krigs Virkninger, af Emil Elberling.

Da Krigen udbrød imellem Rusland og Tyrkiet i Vaaren 1877, og især da de russiske Hære hen imod Aarets Slutning trængte frem imod den tyrkiske Hoved-

stad, ventede — eller rettere haabede — mange, at der nu vilde komme en endelig Løsning paa det østerlandske Spørgsmaal, som i et Par Menneskealder havde sysselsat